

MINISTARSTVO KULTURE

Na osnovi članka 32. stavak 2, alineja 7. i članka 35. stavak 3. Zakona o knjižnicama (»Narodne novine«, br. 105/97. i 5/98.), a na prijedlog Hrvatskog knjižničkog vijeća, ministar kulture donosi

PRAVILNIK

O POLAGANJU STRUČNIH ISPITA U KNJIŽNIČARSKOJ STRUCI

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim pravilnikom uređuje se način polaganja stručnih ispita za knjižnična stručna zvanja utvrđena Zakonom o knjižnicama i to: pomoćni knjižničar, knjižničar i diplomirani knjižničar.

Članak 2.

Pravo na polaganje stručnog ispita imaju osobe sa školskom spremom propisanom Zakonom o knjižnicama za odgovarajuće knjižnično zvanje i s najmanje godinu dana radnog, odnosno pripravničkog staža na odgovarajućim poslovima.

II. STRUČNI ISPITI

Članak 3.

Stručni ispiti se polažu prema Programu stručnih ispita u knjižničarskoj struci koji je sastavni dio ovoga Pravilnika, a utvrđen je na prijedlog Hrvatskog knjižničkog vijeća.

Programom se određuje opseg gradiva za stručne ispite propisane ovim Pravilnikom, kao i stručna literatura za svaki predmet koji se polaže.

Članak 4.

Stručni ispit za zvanje pomoćnog knjižničara je usmeni ispit i sastoji se iz sljedećih predmeta:

1. Osnove državnog i pravnog poretka Republike Hrvatske, te zakonodavstvo Republike Hrvatske u području kulture, znanosti i obrazovanja
2. Knjižnično poslovanje i upravljanje
3. Katalogizacija, klasifikacija i predmetno označivanje
4. Informacijska djelatnost u knjižnicama.

Članak 5.

Stručni ispit za zvanje knjižničara je usmeni ispit i sastoji se iz sljedećih predmeta:

1. Osnove državnog i pravnog poretka Republike Hrvatske, te zakonodavstvo Republike Hrvatske u području kulture, znanosti i obrazovanja
2. Povijesni razvoj knjižničarstva
3. Knjižnično poslovanje i upravljanje
4. Katalogizacija, klasifikacija i predmetno označivanje
5. Informacijska djelatnost u knjižnicama.

Članak 6.

Stručni ispit za zvanje diplomiranog knjižničara sastoji se iz pismenog i usmenog dijela.

Pismeni dio ispita sastoji se iz pismenog rada (klauzure) tema kojega je vezana uz zadaće i poslove što ih pristupnik obavlja na svom radnom mjestu.

Usmeni dio ispita sastoji se iz dva predmeta:

1. Osnove državnog i pravnog poretka Republike Hrvatske, te zakonodavstvo Republike Hrvatske u području kulture, znanosti i obrazovanja.
2. Teorija i praksa knjižničarstva.

III. POLAGANJE STRUČNIH ISPITA

Članak 7.

Osoba koja polaže stručni ispit (u daljnjem tekstu: pristupnik) podnosi prijavu za polaganje stručnog ispita Povjerenstvu za polaganje stručnih ispita u knjižničarskoj struci pri Hrvatskome knjižničnom vijeću (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo).

Uz prijavu pristupnik prilaže isprave i dokumente kojima dokazuje stečeno pravo na pristupanje stručnom ispitu.

Pod ispravama i dokumentima iz stavka 2. ovoga članka podrazumijevaju se: svjedodžba o stečenoj školskoj spremi, ugovor o radu na poslovima u knjižničarskoj struci, odnosno potvrda o volonterskom radu, te opis poslova što ih je pristupnik savladao i koje obavlja, odnosno potvrda o obavljenom pripravničkom stažu.

Navedeni ugovor, odnosno potvrdu o volonterskom radu, i opis poslova izdaje poslodavac kod kojega je pristupnik zaposlen, ili volontira, ili obavlja pripravničku praksu.

Prijavu za ispit pristupnik je dužan podnijeti Povjerenstvu najkasnije tri mjeseca prije najavljenog ispitnog roka.

Članak 8.

Povjerenstvo je dužno omogućiti pristupnicima, u pravilu, dva ispitna roka za polaganje stručnih ispita - u lipnju i u prosincu, a po potrebi se mogu odrediti i izvanredni rokovi.

Radi pomoći pristupnicima u pripremi stručnog ispita, Povjerenstvo može organizirati seminare i radionice.

Članak 9.

Tajnik Povjerenstva utvrđuje ispunjava li pristupnik uvjete za polaganje stručnog ispita i o tome obavještava pristupnika u roku od mjesec dana od dana primitka prijave.

Pristupnike koji ispunjavaju uvjete za polaganje stručnog ispita tajnik Povjerenstva obavještava o mjestu, vremenu i rasporedu polaganja stručnog ispita, a najkasnije dva mjeseca prije ispitnog roka.

Članak 10.

Pristupnik može odustati od polaganja prijavljenog ispita, o čemu je dužan obavijestiti Povjerenstvo najkasnije tri dana prije početka ispitnog roka.

Polaganje stručnoga ispita može se odgoditi ako je pristupnik zbog bolesti ili iz drugih opravdanih razloga spriječen pristupiti ispitu ili nastaviti polaganje započetog ispita. Povjerenstvo će takvom pristupniku odobriti polaganje ispita u prvom sljedećem ispitnom roku.

Ako je pristupnik uredno pozvan na ispit, a ne pristupi mu, niti pravodobno otkaže polaganje ispita, nema pravo na povrat sredstava uplaćenih za polaganje stručnog ispita.

Članak 11.

Usmeni ispit polaže se pred Povjerenstvom i tajnikom Povjerenstva odnosno zapisničarom.

Pisanju klauzure nazočni su tajnik Povjerenstva i jedan ispitivač.

Ispitivače na prijedlog Povjerenstva imenuje Hrvatsko knjižnično vijeće. Ispitivači koji nisu članovi Povjerenstva, a niti njihovi zamjenici, nazočni su samo za vrijeme trajanja ispita iz predmeta za koji su imenovani.

Tijekom ispita vodi se zapisnik koji potpisuje predsjednik i nazočni članovi Povjerenstva, te tajnik odnosno zapisničar.

Članak 12.

Pristupnike ocjenjuje Povjerenstvo.

Kluzuru ocjenjuje ispitivač.

Uspjeh pristupnika na usmenom dijelu ispita za svaki pojedini predmet ocjenjuje ispitivač.

Povjerenstvo završno ocjenjuje cjelokupni uspjeh pristupnika na temelju prosjeka ocjena na usmenom ispitu.

Povjerenstvo završno ocjenjuje i opći uspjeh pristupnika na pismenom i usmenom dijelu ispita.

Konačna ocjena općeg uspjeha na usmenom i pismenom ispitu je: »položio s izvrsnim uspjehom«, »položio s vrlo dobrim uspjehom«, »položio s dobrim uspjehom« te »nije položio«.

Konačna ocjena se utvrđuje većinom glasova. U slučaju ravnomjerne podjele glasova, odlučuje glas predsjednika Povjerenstva.

Članak 13.

Nakon završenog ispita predsjednik Povjerenstva, u nazočnosti članova Povjerenstva, obavješćuje pristupnika o uspjehu postignutom na ispitu.

Članak 14.

Uvjerenje o položenom stručnom ispitu potpisuje predsjednik i tajnik Povjerenstva.

Jedan se primjerak uvjerenja dostavlja poslodavcu kod kojega je pristupnik zaposlen.

O rezultatu ispita Povjerenstvo obavješćuje Hrvatsko knjižnično vijeće.

Članak 15.

Ako je pristupnik ocijenjen ocjenom »nije položio« ili se u smislu čl. 10., st. 3. smatra da nije položio stručni ispit, o tome se obavješćuje poslodavac kod kojega je pristupnik zaposlen.

Ako je pristupnik upućen na polaganje popravnog ili popravnih ispita, o tome se također obavješćuje poslodavac kod kojega je pristupnik zaposlen.

Članak 16.

Ako pristupnik nije s uspjehom položio kluzuru, ne može pristupiti usmenom dijelu ispita, već ponavlja ispit u sljedećem roku.

Članak 17.

Pristupnik koji ne zadovolji iz jednog predmeta na ispitu za diplomiranog knjižničara, ili najviše iz dva predmeta na ispitu za knjižničara i pomoćnog knjižničara, može ponovno polagati te predmete u sljedećem ispitnom roku na popravnom ispitu.

Članak 18.

Pristupnik koji nije položio stručni ispit, a nema pravo na popravni ispit prema čl. 17. ovoga Pravilnika, može ga polagati još jedanput.

Prijavu za ponavljanje stručnog ispita pristupnik može podnijeti i nakon prestanka radnoga odnosa.

IV. SASTAV I ZADAĆE POVJERENSTVA

Članak 19.

Povjerenstvo se sastoji od predsjednika i dva člana koji su u pravilu i ispitivači za određene predmete.

Predsjedniku i članovima Povjerenstva određuju se zamjenici.

Za ispitivanje pojedinih predmeta imenuju se i posebni ispitivači.

Predsjednika i članove Povjerenstva, te njihove zamjenike imenuje Hrvatsko knjižno vijeće.

Na prijedlog Povjerenstva Vijeće imanuje i ostale ispitivače za pojedine predmete, te njihove zamjenike.

Članak 20.

Predsjednik, članovi Povjerenstva i njihovi zamjenici, te posebni ispitivači i njihovi zamjenici, imenuju se iz redova stručnjaka za pojedina predmetna područja sa najmanjim znanstveno-nastavnim zvanjem docenta, odnosno najmanje sa zvanjem knjižničarskog savjetnika.

Predavače i njihove asistente koji održavaju seminare i radionice za pomoć u pripremi stručnih ispita Povjerenstvo imenuje, u pravilu, iz redova stručnjaka sa znanstveno-nastavnim zvanjem, odnosno sa zvanjima višeg knjižničara i knjižničarskog savjetnika.

Članak 21.

Administrativne poslove Povjerenstva obavlja tajnik Povjerenstva kojega imenuje Hrvatsko knjižničko vijeće.

Povjerenstvo može imenovati i zapisničara.

Rad Povjerenstva je javan.

Članak 22.

Predsjednik i članovi Povjerenstva, te njihovi zamjenici, tajnik Povjerenstva i ispitivači, te njihovi zamjenici, imaju pravo na naknadu za rad u Povjerenstvu.

Naknada se određuje po pristupniku.

Posebna se naknada određuje za pregled i ocjenu klauzure.

Visinu naknada, na prijedlog Hrvatskog knjižničkog vijeća, utvrđuje Ministarstvu kulture.

Sredstva za naknade osiguravaju poslodavci kod kojih su pristupnici zaposleni, a uplaćuju ih Ministarstva kulture.

Članak 23.

Povjerenstvo vodi dokumentaciju i evidenciju u svezi sa stručnim ispitima i trajno je čuva.

Za vođenje evidencije, zapisnika o tijeku ispita i za uvjerenja o položenom stručnom ispitu rabe se obrasci koje utvrđuje Hrvatsko knjižničko vijeće.

V. POLAGANJE DOPUNSKOG STRUČNOG ISPITA

Članak 24.

Dopunski stručni ispit može polagati osoba koja je već položila stručni ispit u knjižničarskoj struci za pomoćnog knjižničara, odnosno knjižničara i koja, nakon stjecanja više odnosno visoke školske spreme želi steći stručno zvanje knjižničara, odnosno diplomiranog knjižničara.

Članak 25.

Prijavi za polaganje dopunskog stručnog ispita, uz ostale isprave i dokumente iz čl. 7., stav 3. ovoga Pravilnika, pristupnik je dužan priložiti i dokaz o već položenom stručnom ispitu.

Članak 26.

Odredbe ovoga Pravilnika koje se odnose na stručni ispit, shodno se primjenjuju i na dopunski stručni ispit.

VI. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 27.

Osobe zaposlene u knjižnicama koje do dana stupanja na snagu Zakona o knjižnicama 17. listopada 1997. nisu stekle odgovarajuće uvjete za stručna zvanja prema dotadanjim propisima, imaju pravo položiti stručni ispit za stručno zvanje pomoćnog knjižničara, knjižničara i diplomiranog knjižničara do 17. listopada 1999. godine prema Programu polaganja stručnih ispita objavljenom u Glasniku Ministarstva prosvjete i kulture, br. 11/91.

Članak 28.

Stupanjem na snagu ovoga Pravilnika prestaje važiti Pravilnik o polaganju stručnih ispita u bibliotekarskoj struci (»Narodne novine«, br. 1/92.).

Članak 29.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 612-04/99-01-18

Broj: 532-03-3/3-99-01

Zagreb, 25. veljače 1999.

Ministar kulture

mr. Božo Biškupić, v. r.

PROGRAMI STRUČNIH ISPITA U KNJIŽNIČARSKOJ STRUCI PROGRAM STRUČNOG ISPITA ZA ZVANJE POMOĆNOG KNJIŽNIČARA

1. Osnove državnog i pravnog poretka Republike Hrvatske, te zakonodavstvo Republike Hrvatske u području kulture, znanosti i obrazovanja

Sadržaj predmeta:

Ustav Republike Hrvatske; Radno zakonodavstvo i propisi; Zakonodavstvo u kulturi, znanosti i prosvjeti.

Literatura:

1. Ustav Republike Hrvatske (»Narodne novine«, br. 8/98 - pročišćeni tekst)
2. Zakon o radu (»Narodne novine«, br. 38/95, 54/95. i 65/96) čl. 1.-12., 19., 32.-36. i 75.
3. Temeljni kolektivni ugovor za službenike i namještenike u javnim službama
4. Zakon o knjižnicama (»Narodne novine«, br. 105/97. i 5/98.)
5. Zakon o zaštiti spomenika kulture (»Narodne novine«, br. 7/67. - pročišćeni tekst, 13/67, 31/86, 47/86, 48/89, 19/91, 26/93. i 52/94.)
6. Manifesti i preporuke u području knjižničarstva UNESCO-a
7. Zakon o osnovnom školstvu (»Narodne novine«, br. 59/90, 26/93, 27/93. i 7/96) - odredbe o školskim knjižnicama, Zakon o srednjem školstvu (»Narodne novine«, br. 19/92, 26/93, 27/93. i 50/95.) - odredbe o knjižnicama, Zakon o visokim učilištima (»Narodne novine«, br. 59/96. - pročišćeni tekst) - odredbe o knjižnicama i Zakon o znanstvenoistraživačkoj djelatnosti (»Narodne novine«, br. 59/96.)

2. Knjižnično poslovanje i upravljanje

Sadržaj predmeta:

Knjižnice i društvo - definicije, vrste, zadaće, s posebnim osvrtom na matične knjižnice i njihove nadležnosti, Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu i njezine zakonom utvrđene zadaće te na povezivanje knjižnica u mreže i sustave; Knjižnični fond (vrste građe, izgradnja fonda i veze sa zajednicom korisnika i okruženjem u kojemu nastaje građa, oblikovanje fonda i primjena standarda); Prijam građe (inventarizacija, postupci s periodičkim publikacijama, priprema građe za stručnu obradu); Signiranje, tehnička obrada i smještaj građe; Pristup građi (knjižnični katalozi, skupni katalozi, OPAC-i i baze podataka); Korisničke službe i usluge (korištenje građe u knjižnici i izvan knjižnice, među-knjižnična posudba, pokretne knjižnice, reprografsko umnažanje građe i autorska prava, prednosti i nedostaci kopiranja mrežnih dokumenata, obavijesna služba, predstavljanje knjižnične građe, odnosi s javnošću, statističko praćenje postignuća); Čuvanje i zaštita građe (uvez, zaštita građe spomeničke vrijednosti, revizija i otpis); Knjižnični djelatnici (knjižničarska zvanja, školovanje knjižničnih djelatnika u Hrvatskoj); Hrvatsko knjižničarsko društvo i IFLA.

Literatura:

1. Tadić, Katica: Rad u knjižnici, Opatija, Naklada Benja, 1993.
2. Upute za poslovanje narodnih knjižnica - uredila Aleksandra Malnar, Zagreb, Knjižnice grada Zagreba, 1996. str. 93-129.

3. Katalogizacija, klasifikacija i predmetno označivanje

Sadržaj predmeta:

Formalna obrada općenito. Opseg, struktura i zadaće formalnih kataloga. Središnji katalozi prema vrsti građe i bibliografskoj razini. Tradicionalni i online katalozi. Standardi za deskriptivnu katalogizaciju: Pravilnik i priručnik za izradbu abecednih kataloga: odabir i oblik odrednica te kataložni opis. ISBD(G) i ISBD-i za različite vrste građe. Formati UNIMARC: standard za strojno čitljivo katalogiziranje: bibliografski opis i pregledne kataložne jedinice. Pojam Univerzalne bibliografske kontrole: nacionalna i međunarodna razmjena bibliografskih podataka. Centralizirana i kooperativna katalogizacija: knjižnični sustavi. Katalogizacija u publikaciji: CIP. Sadržajna obrada općenito; Postojeći standardi za sadržajnu obradu i označivanje dokumenata; Osnovni pojmovi i osnovni oblici sadržajne obrade u knjižnici; Stvarni katalozi; Povijest i razvoj bibliotečno-bibliografskih klasifikacija; Univerzalna decimalna klasifikacija; Obilježavanje građe zbog smještaja i prezentacije zbirke u knjižnici; Sustavi za predmetno označivanje; Predmetna odrednica; Predmetni katalog; Pravilnici; Knjižnično i računalno okruženje klasifikacije i predmetnog označivanja; UNIMARC - blok stručnih i predmetnih odrednica.

Literatura:

1. Blažević, D., Horvat, A., Pažameta, I. Kataložni zapis u publikaciji (CIP).
Vjesnik bibliotekara Hrvatske, 28, Lž (1985), 21-30.
2. Lasić-Lazić, Jadranka: Sadržajna obrada u knjižnicama. Arhivi, knjižnice, muzeji, Zagreb: Hrvatsko bibliotekarsko društvo, 1998. str. 165-171.
3. Priručnik za skraćeni kataložni zapis - priredila Dorica Blažević, Zagreb, Hrvatsko bibliotekarsko društvo, 1988. (Izdanja HBD-a; knj. 23)
4. Standardi ISBD: ISBD(G), ISBD(M), ISBD(S), ISBD(NBM), ISBD(ER)
5. Tadić, Katica: Rad u knjižnici. Opatija, Naklada Benja, 1994. (poglavlje 4. str. 53-110)
6. UDK, Univerzalna decimalna klasifikacija. Shema za stručni katalog u narodnim knjižnicama. Zagreb, Knjižnice grada Zagreba, 1985.
7. Willer, M.; Ivanović, J. Format UNIMARC i struktura dokumenata. Arhivi, knjižnice, muzeji, Zagreb, Hrvatsko bibliotekarsko društvo, 1998. Str. 268-272.

4. Informacijska djelatnost u knjižnicama

Sadržaj predmeta:

Informacijska djelatnost općenito; Uloga knjižnica u prijenosu informacija. Informacijska uloga knjižničnih djelatnika; Uloga i organizacija informacijske službe po vrstama knjižnica. Organizacija informacijske službe u mreži knjižnica. Korištenje Interneta; Korisnici knjižnica - potencijalni korisnici, stvarni korisnici; Obrazovanje korisnika, pomoć u snalaženju u knjižnici, katalozima itd.; Izrada putokaza, vodiča, letaka; Sadržaji i organizacija rada informacijske službe; Neposredne i posredne informacijske djelatnosti; Pomagala za davanje informacija. Referentna zbirka, njena organizacija i održavanje. Odgovaranje na pitanja korisnika, referalne usluge. Propagandno-animatorske i kulturne aktivnosti. Administrativni poslovi informacijske službe.

Literatura:

1. Sečić, Dora: Informacijska služba u knjižnici. Rijeka, Naklada Benja, 1995. (Priručnici iz knjižničarstva: knj. 2.)
2. Nebesny, Tatjana: Informacijsko-referalna služba. Upute za poslovanje narodnih knjižnica - uredila A. Malnar. Zagreb, Knjižnice grada Zagreba, 1996. Str. 69-79.

PROGRAM STRUČNOG ISPITA ZA ZVANJE KNJIŽNIČARA

1. Osnove državnog i pravnog poretka Republike Hrvatske, te zakonodavstvo Republike Hrvatske u području kulture, znanosti i obrazovanja

Sadržaj predmeta:

Ustav Republike Hrvatske; Radno zakonodavstvo i propisi; Zakonodavstvo u kulturi, znanosti i prosvjeti.

Literatura:

1. Ustav Republike Hrvatske (»Narodne novine«, br. 8/98 - pročišćeni tekst)
2. Zakon o radu (»Narodne novine«, br. 38/95, 54/95. i 65/96) čl. 1.-12., 19., 32.-36. i 75.
3. Temeljni kolektivni ugovor za službenike i namještenike u javnim službama
4. Zakon o knjižnicama (»Narodne novine«, br. 105/97. i 5/98.)
5. Zakon o zaštiti spomenika kulture (»Narodne novine«, br. 7/67. - pročišćeni tekst, 13/67, 31/86, 47/86, 48/89, 19/91, 26/93. i 52/94.)
6. Manifesti i preporuke u području knjižničarstva UNESCO-a
7. Zakon o osnovnom školstvu (»Narodne novine«, br. 59/90, 26/93, 27/93. i 7/96) - odredbe o školskim knjižnicama, Zakon o srednjem školstvu (»Narodne novine«, br. 19/92, 26/93, 27/93. i 50/95.) - odredbe o knjižnicama, Zakon o visokim učilištima (»Narodne novine«, br. 59/96. - pročišćeni tekst) - odredbe o knjižnicama i Zakon o znanstvenoistraživačkoj djelatnosti (»Narodne novine«, br. 59/96.)

2. Povijesni razvoj knjižničarstva

Sadržaj predmeta:

Knjižnice u starome i srednjem vijeku; Knjižnice u vrijeme renesanse u Europi i napose u Hrvatskoj; Knjižnice u doba reformacije i prosvjetiteljstva, pitanje javnosti knjižnica; Pojava prvih stručnih radova u knjižničarstvu; G. Naude i njegove misli o knjižnicama; Velike znanstvene knjižnice od 17. do 19. stoljeća; Narodne knjižnice u Americi, Engleskoj i drugim europskim zemljama; Ilirske čitaonice, pokret za osnivanje narodnih knjižnica u Hrvatskoj; Opće značajke razvoja knjižničarstva u 19. i 20. stoljeću. Razvoj djelatnosti pod utjecajem novih tehnika i tehnologija na knjižnične službe i usluge; Globalna informacijska infrastruktura i djelovanje knjižnica u informacijskome društvu.

Literatura:

1. McGary, R. Chaning context of information an introductory analysis. 3rd ed. London: Bingley, 1993. (u hrvatskom prijevodu)
2. Stipčević, Aleksandar, Povijest knjige. Zagreb, Nakladni zavod Matice hrvatske, 1985. Str. 259-548.

3. Knjižnično poslovanje i upravljanje

Sadržaj predmeta:

Knjižnice i društvo - definicije, vrste, zadaće, s posebnim osvrtom na matične knjižnice i njihove nadležnosti, Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu i njezine zakonom utvrđene zadaće te na povezivanje knjižnica u mreže i sustave; Knjižnični fond (vrste građe, izgradnja fonda i veze sa zajednicom korisnika i okruženjem u kojemu nastaje građa, oblikovanja fonda i primjena standarda); Prijam građe (inventarizacija, postupci s periodičkim publikacijama, priprema građe za stručnu obradu); Signiranje, tehnička obrada i smještaj građe; Pristup građi (knjižnični katalozi, skupni katalozi, OPAC-i i baze podataka); Korisničke službe i usluge (korištenje građe u knjižnici i izvan knjižnice, među-knjižnična posudba, pokretne knjižnice, reprografsko umnažanje građe i autorska prava, prednosti i nedostaci kopiranja mrežnih dokumenata, obavijesna služba, predstavljanje knjižnične građe, odnosi s javnošću, statističko praćenje postignuća); Čuvanje i zaštita građe (uvez, zaštita građe spomeničke vrijednosti, revizija i otpis);

Knjižnični djelatnici (knjižničarska zvanja, školovanje knjižničnih djelatnika u Hrvatskoj), Hrvatsko knjižničarsko društvo i IFLA.

Literatura:

1. Gorman, Michael, Walt Crawford. Future libraries: dreams, madness and reality (u hrvatskom prijevodu)
2. Hergešić Branka: Obavezni primjerak: povlastica ili dužnost. Vjesnik bibliotekara Hrvatske 15 (1969), str. 97-105.
3. Tadić, Katica: Rad u knjižnici. Naklada Benja, Opatija, 1994.
4. Toth, Tibor. Online pretraživanje baza podataka. Zagreb: DRIP, 1995. Poglavlje i bazama podataka na str. 2-20.
5. Upute za poslovanje narodnih knjižnica - uredila Aleksandra Malnar. Zagreb: Knjižnice grada Zagreba, 1996. Str. 93-129.

4. Katalogizacija, klasifikacija i predmetno označivanje

Sadržaj predmeta:

Sadržajna obrada općenito: Postojeći standardi za sadržajnu obradu i označivanje dokumenata: Osnovni pojmovi i osnovni oblici sadržajne obrade u knjižnici: Stvarni katalozi; Posebna obilježja stručnog i predmetnog kataloga; Pomagala u radu; Povijest i razvoj bibliotečno-bibliografskih klasifikacija; Posebne i opće bibliotečno-bibliografske klasifikacije; Struktura bibliotečno-bibliografskih klasifikacija. Univerzalna decimalna klasifikacija, povijest i struktura; Obilježavanje građe zbog smještaja i prezentacije zbirke u knjižnici; Uloga klasifikacijskog

elementa u signaturi; Sustavi za predmetno označivanje. Osnovni pojmovi; Predmet, predmetna odrednica; Predmetni katalog; Pravilnici; Drugi stvarni sustavi bliski predmetnom označivanju; Knjižnično i računalno okruženje klasifikacije i predmetne obrade; Primjena računala u predmetnoj obradi. Unimare-blok stručnih i predmetnih odrednica. GSARE.

Literatura:

1. Blažević, D. Horvat, A. Pažameta, I. Kataložni zapis u publikaciji (CIP). Vjesnik bibliotekara Hrvatske, 28, 1/4 (1985), 21-30.
2. Horvat, Aleksandra. O zadaćama i strukturi knjižnoga kataloga, obrada jezika i prikaz znanja. Zagreb: Zavod za informacijske studije, 1993. Str. 135-141.
3. Lasić-Lazić, Jadranka. Sadržajna obrada u knjižnicama. Arhivi, knjižnice, muzeji, Zagreb: Hrvatsko bibliotekarsko društvo, 1998. Str. 165-171.
4. Mikačić, Mira. Teorijske osnove sustava za predmetno označivanje. Zagreb: Hrvatsko bibliotekarsko društvo, 1996. Str. 27-52.
5. Priručnik za skraćeni kataložni zapis - priredila Dorica Blažević. Zagreb: Hrvatsko bibliotekarsko društvo, 1988. (Izdanje HBD-a; knj. 23)
6. Slavić, Aida; Turkulin, Branka. Knjižnična klasifikacija u online sustavima i prevođenje klasifikacijskih oznaka na prirodni jezik. Arhivi, knjižnice, muzeji, Zagreb: Hrvatsko bibliotekarsko društvo, 1998. Str. 188-194. (Izdanje HBD-a; knj. 26)
7. Standardi ISBD: ISBD(G), ISBD(M), ISBD(S), ISBD(NBM), ISBD(ER)
8. UDK, Univerzalna decimalna klasifikacija. Shema za stručni katalog u narodnim knjižnicama. Zagreb: Knjižnice grada Zagreba, 1985.
9. Verona, Eva. Pravilnik i priručnik za izradbu abecednih kataloga. Zagreb: Hrvatsko bibliotekarsko društvo. Dio 1. Odrednice i redalice 2. izd., 1986. Dio 2. Kataložni opis, 1983.
10. Willer, Mirna; Ivanović, Jozo. Format UNIMARC i struktura dokumenta. Arhivi, knjižnice, muzeji. Zagreb: Hrvatsko bibliotekarsko društvo, 1998. Str. 268-272.
11. Willer, Mirna. Metapodaci. Arhivi, knjižnice, muzeji. Zagreb: Hrvatsko bibliotekarsko društvo, 1998. Str. 281-287.

5. Informacijska djelatnost u knjižnicama

Sadržaj predmeta:

Informacijska djelatnost općenito; Definicije informacije, informacijske djelatnosti, dokumenta i dokumentacije; Uloga knjižnica u prijenosu informacija; Odnos knjižničarstva i dokumentacije,

razgraničenje njihove informacijske uloge; Uloga, sadržaj i organizacija informacijske službe po vrstama knjižnica; Organizacija informacijske službe u mreži knjižnica; Komuniciranje s javnošću; Korisnici knjižnica - potencijalni korisnici, stvarni korisnici, korisnici raznih vrsta knjižnica; Usluge narodnih, školskih, visokoškolskih te specijalnih knjižnica - sličnosti i razlike; Obrazovanje korisnika; Izrada putokaza, vodiča, letaka itd.; Propagandno-animatorske i kulturne aktivnosti. Sadržaji i organizacija rada informacijske službe; Neposredne i posredne informacijske djelatnosti. Vrste informacijskih zahtjeva, razgovor knjižničara s korisnikom. Odgovaranje na pitanja korisnika, pretraživanje literature, preporučivanje knjižnične građe, referalne usluge. Službe tekućeg informiranja, selektivna diseminacija informacija. Propagandno-animatorske i kulturne aktivnosti. Administrativni poslovi informacijske službe. Izvori za davanje informacija; Vrste izvora i medija. Referentna zbirka. Vrste priručnika koji se uključuju u referentnu zbirku. Organizacija i održavanje referentne zbirke. Odabir i nabava priručnika. Izdavači referentne literature. Baze podataka na CD-ROM-u. Korištenje Interneta.

Literatura:

1. Sečić, Dora. Informacijska služba u knjižnici. Rijeka: Naklada Benja, 1995. (Priručnici iz knjižničarstva: knj. 2).
2. Nebesny, Tatjana. Informacijsko-referalna služba. Upute za poslovanje narodnih knjižnica - uredila Aleksandra Malnar. Zagreb: Knjižnice grada Zagreba, 1996. Str. 69-79.
3. Line, Maurice; Vickers Stephen. Univerzalna dostupnost publikacija (UAP). Prevela Lelija Sočanac. Zagreb: Hrvatsko bibliotekarsko društvo, 1989.

PROGRAM STRUČNOG ISPITA ZA ZVANJE DIPLOMIRANOG KNJIŽNIČARA

I. PISMENI DIO ISPITA - KLAUZURA

Pismeni dio ispita sastoji se od tri pitanja od kojih pristupnik izabire jedno i na to pitanje odgovara pismeno tijekom dva sata koja mu stoje na raspolaganju, u prostoru koji je predviđen i pripremljen za ispit.

II. USMENI DIO ISPITA

Usmeni dio ispita sastoji se iz dva predmeta:

1. Osnove državnog i pravnog poretka Republike Hrvatske, te zakonodavstvo Republike Hrvatske u području kulture, znanosti i obrazovanja

Sadržaj predmeta:

Ustav Republike Hrvatske; Radno zakonodavstvo i propisi; Zakonodavstvo u kulturi, znanosti i prosvjeti.

Međunarodne konvencije u području knjižničarstva i informacijskih djelatnosti.

Literatura:

1. Ustav Republike Hrvatske (»Narodne novine«, br. 8/98 - pročišćeni tekst)
2. Zakon o radu (»Narodne novine«, br. 38/95, 54/95. i 65/96) čl. 1.-12., 19., 32.-36. i 75.
3. Temeljni kolektivni ugovor za službenike i namještenike u javnim službama
4. Zakon o knjižnicama (»Narodne novine«, br. 105/97. i 5/98.)
5. Zakon o zaštiti spomenika kulture (»Narodne novine«, br. 7/67. - pročišćeni tekst, 13/67, 31/86, 47/86, 48/89, 19/91, 26/93. i 52/94.)
6. Zakon o arhivskom gradivu i arhivima (»Narodne novine«, br. 105/97.)
7. Manifesti i preporuke u području knjižničarstva UNESCO-a
8. Zakon o osnovnom školstvu (»Narodne novine«, br. 59/90, 26/93, 27/93. i 7/96) - odredbe o školskim knjižnicama, Zakon o srednjem školstvu (»Narodne novine«, br. 19/92, 26/93, 27/93. i 50/95.) - odredbe o knjižnicama, Zakon o visokim učilištima (»Narodne novine«, br. 59/96. - pročišćeni tekst) - odredbe o knjižnicama i Zakon o znanstvenoistraživačkoj djelatnosti (»Narodne novine«, br. 59/96.)

2. Teorija i praksa knjižničarstva

Za ovaj predmet organizira se seminar u trajanju od tri dana. Sadržaj seminara utvrđuje Povjerenstvo vezano uz novine u području knjižničarstva i informacijske djelatnosti, a predavači su vrsni stručnjaci. Od polaznika se očekuje aktivno sudjelovanje i savladavanje ponuđenih sadržaja, što dokazuju na usmenom ispitu pred Povjerenstvom.